

**ADMINISTRATIVE LAW AND PROCEDURE.
FINANCE LAW. INFORMATION LAW**DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-148-0-29>**СТАЛИЙ РОЗВИТОК МІСТ ТА ГРОМАД В УМОВАХ
ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА: РЕАЛІЗАЦІЯ
ІНФОРМАЦІЙНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ОРГАНІВ
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ****Арістова І. В.***доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри
адміністративного та інформаційного права
Сумського національного аграрного університету***Калюжна С. В.***аспірант кафедри адміністративного та інформаційного права
Сумського національного аграрного університету
м. Суми, Україна*

Зазначене дослідження є актуальним, оскільки його проблематика відповідає напряму наукових розвідок, визначеному в Указі Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» від 30 березня 2019 року № 722 [1] (Ціль № 16) та спрямовується на вирішення завдання 16.7 – підвищення ефективності державної влади та органів місцевого самоврядування, яке закріплено у положеннях відповідної Національної доповіді щодо Цілей сталого розвитку. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні [2] визначила принциповий вибір України – необхідність впровадження нової моделі місцевого самоврядування (з урахуванням керівних принципів та усталеної практики Європейського Союзу). Водночас, на сьогодні відсутні системні дії щодо впровадження такої моделі. Незважаючи на те, що поступово фахівцями-юристами реалізується потреба у активізації впровадження нової моделі, наприклад, органів місцевого самоврядування (далі – ОМС), потенціал цих органів, як суб'єктів розбудови інформаційного суспільства, практично не реалізується.

Встановлено, що це потребує переосмислення підходів до правового регулювання суспільних відносин, що виникають в умовах розбудови

інформаційного суспільства, дослідження правової природи суб'єктів суспільних відносин, передусім, інформаційних, усвідомлення необхідності опрацювання одного із інститутів інформаційного права – «суб'єкти інформаційного права», з'ясування місця і значення інформаційно-правового статусу ОМС України у структурі їх правового статусу.

Метою даної роботи постає визначення напрямів удосконалення реалізації інформаційно-правового статусу ОМС України як суб'єктів інформаційного права в умовах інформаційного суспільства. Визначено, що зазначені умови здійснюють суттєвий вплив на забезпечення сталого розвитку ОМС України та інших органів публічної адміністрації. Теоретико-правовою базою даного дослідження є основні висновки та пропозиції, що викладені передусім у відповідних наукових працях [3, 4, 5]. Проведені дослідження реалізації інформаційно-правового статусу ОМС України, з урахуванням ключових принципів інформаційного суспільства (зокрема, принципу доступу до публічної інформації), у реально виникаючих інформаційно-правових відносинах дозволили усвідомити шляхи подальшого удосконалення зазначеного процесу. Запропоновано посилити увагу на удосконаленні діяльності ОМС України як виконавця Національної програми інформатизації та розробника регіональних та місцевих програм інформатизації. Визначено етапи на шляху до зазначеної мети.

Аналіз існуючих місцевих програм інформатизації на різних рівнях ОМС України (наприклад, [6]) дозволив визначити зразкові програми на рівні місцевих та селищних міських рад. Встановлено доцільність використання під час розробки та реалізації програм інформатизації в інших ОМС України досвіду так званих «модельних» програм, наприклад: 1) збалансованість головної мети програми; 2) системне бачення розробниками програм інструментів їх реалізації (правових, технічних, організаційних); 3) розуміння необхідності отримання інтегрального ефекту від реалізації програм, що передбачає належну реалізацію комплексного правового статусу ОМС України, з урахуванням саме інформаційно-правового статусу.

Наступний напрям удосконалення реалізації інформаційно-правового статусу ОМС України пов'язаний із конструктивним впровадженням принципів Міжнародної Хартії відкритих даних. Встановлено, що Міжнародна хартія відкритих даних [7] (надалі – Хартія) – це міжнародна ініціатива, що сприяє співпраці, прийняттю та реалізації спільних принципів, стандартів і найкращих практик оприлюднення та використання відкритих даних у всьому світі [7]. Важливо, що у Хартії зазначається про потенційну можливість будь-якого ОМС подати заявку

на приєднання до Хартії, якщо він розпочав впровадження політики відкритих даних [7]. З'ясовано, що політика відкритих даних – це система цілей, заходів та інструментів, що спрямована на впровадження принципів оприлюднення відкритих даних та стале використання відкритих даних управліннями, підприємцями та громадськістю [7].

Водночас, Концепція розвитку електронної демократії в Україні та План заходів з реалізації її виконання [8] визначає заходи щодо забезпечення розвитку відкритих даних до 2020 року. Зокрема, оприлюднення публічної інформації у формі відкритих даних для вільного використання: 1) дасть змогу створити додаткові механізми реалізації права на доступ до інформації, що перебуває у володінні органів влади [8]; 2) підвищить прозорість діяльності державних органів [8]; 3) забезпечить вільний обіг інформації та можливість її подальшого використання для реалізації особистих прав та свобод людини і громадянина тощо [8]. Разом з тим, у Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки [9] також наголошується на важливості відкритих даних. До речі, на сайті [7] є приклад оформлення заяви «Про приєднання органу місцевого самоврядування до Міжнародної Хартії відкритих даних» [7].

Варто підкреслити, що у державі в цілому та в ОМС України, зокрема усвідомлюють необхідність проведення навчання задля формування нової компетентності – знання, вміння та навички роботи з відкритими даними. Так, з 2017 року за підтримки Міністерства цифрової трансформації України і USAID/UK aid проекту TAPAS Project «Прозорість та підзвітність у держуправлінні та послугах» в Україні реалізується Програма, у рамках якої проходять навчання представники ОМС України щодо відкритих даних.

Отже, слід дійти висновку, що зазначені ініціативи організаційно-правового та технічного спрямування мають сприяти удосконаленню діяльності ОМС України та їх посадових осіб, передусім якісній реалізації їх інформаційно-правових повноважень.

Встановлено, що одним із видів компетентності в умовах розвитку інформаційного суспільства та цифрової економіки постає цифрова компетентність, якою мають володіти і посадові особи ОМС України. Щодо розвитку цифрової компетентності, зокрема, посадових осіб ОМС України, варто зазначити, що Постановою Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) від 10 березня 2021 р. № 184 [10] затверджено Положення про Єдиний державний веб-портал цифрової освіти «Дія. Цифрова освіта». Зокрема, Положення вводить в обіг такі поняття : «цифрова грамотність», «цифрова освіта». Суб'єктами Веб-порталу цифрової

освіти є також ОМС України, які розміщують освітні матеріали на Веб-порталі цифрової освіти безоплатно.

Варто також підкреслити, що у розвиток цього напрямку, Розпорядженням КМУ від 3 березня 2021 р. № 167-р було схвалено Концепцію розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації [11]. Так, Концепція містить визначення терміну «цифрова компетентність». На нашу думку, виникає потреба у впровадженні ОМС України цієї Концепції розвитку цифрових компетентностей [11], що є, безумовно, пріоритетним напрямом удосконалення реалізації інформаційно-правового статусу ОМС України.

Таким чином, слід дійти висновку, що для різноманітних ОМС України починають з'являтися ефективні правові та технічні інструменти, які дозволяють зазначеним органам належним чином реалізовувати свій статус суб'єкта інформаційного права.

Література:

1. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/722/2019> (дата звернення: 02.09.2021).
2. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333. URL: <https://goo.gl/mmLHnY> (дата звернення: 02.09.2021).
3. Арістова І.В. Органи публічної влади України в умовах розбудови інформаційного суспільства: методологія дослідження. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». Вип. № 58. Т. 1. 2019. С. 177-186.
4. Арістова І. В. Теоретико-правові засади інформаційних право-відносин. Юридична відповідальність за правопорушення в інформаційній сфері та основи інформаційної деліктології: колективна монографія. Київ: КВУЦ, 2019. С. 36-62.
5. Aristova I., Zapara S., Bielov D., Kaliuzhna S., Chernadchuk T. Legal Status of Local Self-government Authorities of Ukraine in the Conditions of Information Society Development. Research Methodology Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues. 2019, v. 10, n. 8, p. 2244 – 2252, dec. 2019.
6. Про внесення змін до Програми інформатизації Харківської міської ради на 2013-2020 роки: Рішення 17 сесії Харківської міської ради 7 скликання від 20 грудня 2017 року № 963/17 URL: <https://goo.su/53TE> (дата звернення: 02.09.2021).

7. План дій з реалізації принципів Міжнародної хартії відкритих даних. URL: <https://data.gov.ua/pages/plan-dii-z-priyiednannia-odc> (дата звернення: 02.09.2021)

8. Про схвалення Концепції розвитку електронної демократії в Україні та плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 797-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/797-2017-%D1%80> (дата звернення: 02.09.2021).

9. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 року № 67-р., URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/67-2018-%D1%80> (дата звернення: 02.09.2021).

10. Питання Єдиного державного веб-порталу цифрової освіти «Дія. Цифрова освіта» : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.03.2021 № 184. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/184-2021-%D0%BF> (дата звернення: 02.09.2021).

11. Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/167-2021-%D1%80> (дата звернення: 02.09.2021).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-148-0-30>

**ПЕРІОДИЗАЦІЯ ВІТЧИЗНЯНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО
ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОБМЕЖУВАЛЬНИХ ЗАХОДІВ
В ІНТЕРЕСАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ:
ЗАГАЛЬНА ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ**

Доронін І. М.

доктор юридичних наук, доцент,

завідувач наукової лабораторії

ДНУ «Інститут інформації, безпеки і права

Національної академії правових наук України»

м. Київ, Україна

Надзвичайність та «виключність» (екстраординарність), як постійні ознаки законодавства у сфері національної безпеки, що не оминуло і вітчизняні реалії, зумовили становлення та розвиток так званого «санкційного законодавства». У загальному вигляді слід визначити цей